

HAVACILIK İŞLETMELERİ GÜVENLİK YÖNETİM SİSTEMİ (SeMS) TALİMATI (SHT-17.3)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç Kapsam Dayanak Tanım ve Kısaltmalar

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Talimatın amacı, Türkiye’de faaliyet gösteren Sivil Havacılık İşletmelerinin, Milli Sivil Havacılık Güvenlik Programı (MSHGP) ve ekleri ile Sivil Havacılık Güvenliği Eğitim ve Sertifikasyon Talimatı’nda (SHT-17.2) belirtilen güvenlik uygulamalarını yerine getirmeleri için gerekli olan organizasyon ve personel yapılanması hakkında çalışma esaslarını belirlemek, uygulama prensiplerini ortaya koymak, uygulamalarda ki sorumluluğun sivil havacılık işletmeleri tarafından takip edilerek, hem işletme içi hem de yerel ve ulusal otorite ile koordinasyonun sağlanması hususunda kriterleri belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Talimat, sivil hava taşımacılığı ve sivil havacılık alanında faaliyet gösteren havacılık işletmeleri ile havaalanlarında faaliyet gösteren yetkilendirilmiş özel güvenlik kuruluşlarını kapsar.

Hukuki dayanak

MADDE 3 - (1) Bu Talimat, aşağıda belirtilen mevzuata dayanılarak hazırlanmıştır:

- a) 7/10/2004 tarihli ve 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun,
- b) 19/10/1983 tarihli ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu,
- c) 18/11/2005 tarihli ve 5431 sayılı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun,
- ç) Şikago’da 7/12/1944 tarihinde akit ve imza edilmiş olan Uluslararası Sivil Havacılık Antlaşması ve Sivil Havacılık Geçici Sözleşmesi ve Bunların Eklerinin Onanmasına Dair 5/6/1945 tarihli ve 4749 sayılı Kanun,
- d) Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM)’nin kanunlarla uygun bulduğu sivil havacılıkla ilgili uluslararası antlaşmalar ve sözleşmeler,
- e) SHY-22 Havaalanı Yer Hizmetleri Yönetmeliği,
- f) SHY-6A Ticari Hava Taşıma İşletmeleri Yönetmeliği,
- g) SHY-6B Genel Uçak İşletmeleri Yönetmeliği,
- ğ) SHT 150.10A Havaalanları Yer Hizmet ve Türleri Talimatı,

- h) SHT-17.2 Havacılık Güvenliği Eğitim ve Sertifikasyon Talimatı
- i) Milli Sivil Havacılık Güvenlik Programı ve Ekleri,
- ii) ECAC Doküman 30 Bölüm 2 Güvenlik Dokümanı,
- iii) ICAO Doküman (8973) Havacılık Güvenliği El Kitabı,
- iv) Uluslararası Hava Taşıyıcıları Birliği (IATA)'nın Güvenlik Yönetim Sistemi (SemS) Kitabı.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4 - (1) Bu Talimatta yer alan tanımlar ve kısaltmalar:

- a) ECAC: Avrupa Sivil Havacılık Konferansını,
- b) Güvenlik yönetimi: Sivil Havacılık İşletmelerinin genel yönetim faaliyetlerinin bir parçası olup, sivil havacılık faaliyetlerinin tümüyle güvenli bir şekilde gerçekleşmesine katkı sağlayan usul ve uygulamaların bütünü,
- c) GSYY: Güvenlikten Sorumlu Yetkili Yönetici, havacılık işletmeleri tarafından atanarak SHGM tarafından onaylanan ve güvenlik yapılanmasında havacılık güvenliğinden sorumlu yetkili yönetici personeli,
- ç) Havacılık işletmeleri: Sivil havacılık alanında faaliyet gösteren ticari hava taşımacılığı, genel havacılık, amatör havacılık, sportif havacılık, havaalanı, terminal, ikram, yer hizmeti, kargo acentaları, antrepo, onaylı bakım ve özel güvenlik hizmeti kuruluşlarını veya işletmeleri,
- d) ICAO: Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatını,
- e) IATA: Uluslararası Hava Taşıyıcılar Birliğini,
- f) IOSA: IATA Operasyonel Emniyet Denetimini,
- g) MSHGP: Ülkemizde sivil havacılık güvenliğini sağlamaya yönelik alınacak tedbirlerin standartlarını belirleyen, İçişleri Bakanlığı ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı'nın ortaklaşa yayınladığı Milli Sivil Havacılık Güvenlik Programını,
- ğ) Milli Sivil Havacılık Güvenlik Kalite Kontrol Programı (MSHGKKP): MSHGP'nin etkinliğini ve verimliliğini izlemek üzere oluşturulmuş olan Milli Sivil Havacılık Güvenlik Kalite Kontrol Programını,
- h) Onaylama: Havacılık işletmesi tarafından atanan ve bu Talimatta belirlenen prosedürlere göre yapılan değerlendirme sonucunda kişinin bu görevi yerine getirebileceği yeterlikte olduğunun SHGM tarafından onaylanmasını,
- ı) Özel güvenlik personeli: 07/10/2004 tarihli ve 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanuna göre yetkilendirilen ve aşağıda belirtilen güvenlik hizmetlerinin uygulanmasından doğrudan görevli ve sorumlu olan personeli,

1) Kişilerin, uçak altı veya kabin bagajları ile kişiler tarafından taşınan eşyaların, kargonun, postanın, şirket postası ve şirket malzemelerinin polis gözetiminde elle veya güvenlik teçhizatı ile veya patlayıcı tespit köpeği ile aranması, taranması ve kişilerle mülakat yapılması, yolcuların doküman kontrolünün yapılması,

- 2) Hava aracının aranması, kontrolü ve korunması,
- 3) Havaalanlarında bulunan güvenlik tahditli alanlara giriş kontrolü,
- 4) Devriye, eskortluk, nöbet hizmetleri,
- 5) Araç araması,
- 6) Yolculara ait silahların terminal ile uçak arasında nakli.

i) Özgeçmiş araştırması: Şahsın güvenlik kontrolleri yapmaya uygunluğunun ve/veya güvenlik tahditli alanlara eşiksiz girmeye uygunluğunun araştırıldığı değerlendirmeyi de kapsayan, bir şahsın adli sicil kayıtları da dahil kimliğinin ve geçmiş hayatının kontrolünü,

j) Sorumlu Yönetici: Ticari hava taşımacılık işletmeleri için nitelikleri Ticari Hava Taşıma İşletmeleri Yönetmeliği (SHY-6A)'nın 21 inci maddesinde organizasyondaki yeri belirtilen, aynı Yönetmeliğin 20 nci maddesi ve Avrupa Birliği-EU-JAR OPS 1.175(i) maddesi ile tanımlanan yönetici personeli,

- k) SeMS: Güvenlik Yönetim Sistemini,
- l) SHGM: Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünü,
- m) Yerel Güvenlik Otoritesi: Havaalanı Mülki İdare Amirliğini,

n) Yetkili Otorite: Milli Sivil Havacılık Güvenlik Programının idamesi, uygulanması ve geliştirilmesi, bu konu ile ilgili yeni politikaların belirlenmesi ve tedbirlerin alınması, ICAO ve ECAC standartları ile tavsiye edilen uygulamalarının yerine getirilmesi ile kurumlar arasında koordinasyonun sağlanmasından sorumlu ve yetkili olan Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünü,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Yönetim, Organizasyon ve Sorumluluklar

Havacılık güvenliği yönetimi ve organizasyonu

MADDE 5 - (1) Havacılık işletmelerinin; havacılık güvenliğini, işletme politikasının önemli bir unsuru olarak görmeleri ve uygulamaları, havacılık güvenliğinin sürekliliğini sağlamak için gerekli güvenlik tedbirlerini zamanında almaları gerekir.

(2) Havacılık işletmesinin etkin bir güvenlik yönetim sistemi ve politikası olmalı ve aşağıdaki unsurları içermelidir:

- a) İşletmenin kurumsal değerleri,

- b) Organizasyon yapısı,
- c) Üst yönetimin havacılık güvenliği ve emniyetine verdiği önem,
- ç) Tüm işletmede güvenlik anlayışının yerleştirilmesi ve geliştirilmesi,
- d) Güvenlik organizasyonunun oluşumu ve güvenlikten sorumlu yetkili yöneticinin seçimi,
- e) GSYY ile diğer güvenlik personelinin görev tanımları,
- f) GSYY ve güvenlik personeli ile diğer personelin havacılık güvenliği eğitimi,
- g) Güvenlik ihlallerinin araştırılması ve rapor edilmesi,
- ğ) Risk analizi ve tehdit değerlendirilmesi,
- h) Kriz yönetimi ve acil durumlara müdahale usulleri,
- ı) Kalite kontrol sistemi dâhilinde düzenli ve etkili denetim,
- i) Tatbikat,
- j) Terminoloji, dokümantasyon, kayıt,
- k) Havacılık otoritesi ve havaalanı otoritesi ile iletişim,
- l) İşletme içi iletişim ve sorumluluk paylaşımı,
- m) Ulusal ve uluslararası kural ve uygulamaları takip,
- n) Havaalanı/heliport güvenlik işleyişi,
- o) Prosedür,
- p) Havacılık güvenliği konusunda koordinasyon.

Sorumluluk

MADDE 6 - (1) Havacılık işletmesinin faaliyetlerinin, havacılık güvenliği kurallarına uygun olarak yürütülmesi ve geliştirilmesinde, işletme yönetimi birinci derecede sorumludur.

Güvenlik politikası

MADDE 7 - (1) Güvenlik politikası, işletme yönetiminin genel vizyon/misyon ve hedeflerinde yer almalıdır. Bu amacın gerçekleştirilmesinde önemli rol oynayan işletme içi denetimlerden ve değerlendirmelerden; işletme yönetimi, güvenlik yönetimi, emniyet yönetimi ve kalite yönetimi birlikte sorumludur.

Standartlar

MADDE 8 - (1) İşletmenin güvenlik politikası, yürürlükteki MSHGP ve yetkili otoritenin

yayınladığı mevzuat ile uluslararası sivil havacılık güvenliği standartları ICAO Ek-17 Güvenlik, ECAC Doc 30 Bölüm 2 Güvenlik, IATA SeMS ve IOSA gerekliliklerini karşılamalı ve sürekliliği sağlayacak unsurları içermelidir.

Genel müdür veya eşdeğeri

MADDE 9 - (1) Genel Müdür, sorumlu müdür veya en üst yetkili amir, yetkili otorite tarafından tanımlanan standartlar ve MSHGP’nda belirlenen standartlara uygun olarak bütün faaliyetlerin uygulanmasını güvence altına almaktan sorumlu olup bunlar için gereken desteği sağlar.

Havacılık işletmeleri

MADDE 10 - (1) Havacılık işletmeleri; güvenlik birimi ve personelinin eğitimine ilave olarak, diğer birimleri ve personelinin havacılık güvenliği konusunda bilinçlendirir, uygulamalar geliştirir ve toptan güvenlik anlayışının yerleştirilmesi için çalışır.

Güvenlikten sorumlu yetkili yönetici

MADDE 11 - (1) Sivil havacılık işletmeleri ve hava alanlarında özel güvenlik hizmeti veren kuruluşlar, genel müdüre bağlı bir GSYY atayarak, bu yönetici liderliğinde bir güvenlik yapılanması oluşturur. GSYY işletmenin organizasyon yapısında ve el kitaplarında yer alır.

GSYY bulundurma zorunluluğu

MADDE 12 - (1) Yetkilendirilmiş veya ruhsatlandırılmış havacılık işletmelerinin, faaliyette buldukları sürece güvenlikten sorumlu yetkili yönetici bulundurmaları gerekir. Bu yönetici, yapacağı uygulamalardan işletme yönetimine ve yetkili otoriteye karşı sorumludur.

Uygunluk ve onaylama

MADDE 13 - (1) GSYY’nin uygunluğu, Yetkili Otorite tarafından aşağıdaki belge ve bilgiler değerlendirilerek belirlenir, uygun olanlara “Yönetici Personel Onay Belgesi” düzenlenir.

(2) GSYY onaylanmasında aranacak şartlar ve istenen belgeler şunlardır:

a) Yönetici Personel Onay Formu (Formun güncel haline Genel Müdürlük internet sitesinden ulaşılabilir),

b) Bu Talimatın Ek-1’inde yer alan “Havacılık Güvenliği Eğitim ve Sertifikasyon Talimatı (SHT 17.2)’ye uygun eğitimleri aldığını gösterir belgeler,

c) GSY Y'nin iş sözleşmesi ve SGK sigortalı hizmet listesi (Ancak GSY Y şirket ortağı ve herhangi bir SGK kurumuna bağlı değil ise bu belgeler aranmaz),

ç) Sivil havacılık alanında, havacılık güvenliğini içerecek 1 yıllık tecrübe sahibi olduğunu gösterir belge,

d) İletişim bilgilerini de içerecek şekilde hazırlanmış özgeçmiş,

e) Nüfus cüzdanı örneği,

f) SHT-17.1 Tüm Havaalanları Giriş Kartı Talimatının 14 üncü maddesindeki şartları taşıdığına ilişkin özgeçmiş araştırması veya geçerli bir havaalanı giriş kartı varsa bu kartın bir örneği,

g) SHGM hizmet tarifesine göre uygun kodla yatırılmış ücret dekontu,

ğ) SHGM tarafından belirlenebilecek diğer bilgi, belge, mülakat ve sınav sonuçları.

GSY Y'nin değiştirilmesi

MADDE 14 - (1) Yetkili otorite tarafından yapılan inceleme ve denetlemelerde, güvenlik yönetiminde gerekli faydayı belirli bir süreçte sağlayamayan veya uygulamalarda olumsuzluk ya da havacılık güvenliğini direkt etkileyen bir kusur tespit edildiğinde, işletmelerin güvenlikten sorumlu yetkili yöneticisinin değiştirilmesi ve/veya güvenlik yapılanmasının gözden geçirilmesi, yetkili otorite tarafından istenebilir. Güvenlikten sorumlu yetkili yöneticilerin değiştirilmesi durumunda Yönetici Personel Onay Formu 30 gün içinde doldurularak SHGM'den onay talep edilir.

GSY Y'nin yetki ve sorumlulukları

MADDE 15 - (1) SHGM tarafından onaylanan GSY Y, sivil havacılık güvenliği konusunda mevzuatta yazılı kuralların işletmede uygulanmasından/uygulattırılmasından yetkili ve sorumludur. Ayrıca GSY Y aşağıda belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden yetkili ve sorumludur:

a) Havacılık güvenliği ve işletmenin görev alanındaki ulusal/uluslararası güvenlik mevzuatını takip ederek, yeni kuralları ve tavsiyeleri yürürlüğe koymak,

b) Yürürlükteki kural ve uygulamaların gerçekleştirildiğinden emin olmak için prosedürlerin yeterliliğini ve bu prosedürlere uyumu takip etmek,

c) Güvenlik konusunda, işletmeye ait merkez ve temsilciliklerde sorumlu olmak,

ç) MSHGP'ye uygun olarak işletmenin eğitim ve güvenlik planını hazırlamak, yazılı olarak hazırlanan güvenlik planını ilgili yetkili otoriteye onaylatmak,

d) Hava alanı bazında güvenlik planının hazırlanarak hava alanı otoritesine onaylatılmasını sağlamak,

e) İşletme içi hizmetlerin ve işletme için alınan hizmetlerin güvenlik denetimlerinin yapılmasını ve düzeltici faaliyetlerin yerine getirilmesini sağlamak,

f) Raporlama ve kayıt sistemini oluşturmak,

g) Kalite sistemi dahilinde yapılan iç denetlemelerin koordinasyonunu sağlamak,

ğ) Güvenlik için gerekli kaynakları araştırarak yönetime sunmak,

h) Yetkili ve yerel otorite ile iletişim noktası olup koordinasyonu sağlamak,

ı) Gerek güvenlik personelinin gerekse diğer personelin güvenlik anlayışını artıracak eğitim/seminer programları düzenlemek,

i) Eğitim birimi ile koordineli çalışarak, işletmenin faaliyet alanlarındaki havacılık güvenliği sorumluluğu ve uygulamaları konusunun eğitim programlarında yer almasını sağlamak,

j) Risk ve tehdit analizi yaparak alınacak ilave önlemleri belirlemek, planlamak ve uygulamak,

k) Güvenlik ile ilgili diğer faaliyetlerin kayıtlarının tutulmasını sağlamak,

l) Sivil savunma veya savaş ve seferberlikle ilgili mevzuatın görev yaptığı işletmeyi de kapsaması durumunda, öngörülen faaliyetleri planlamak ve yürütmek.

İşletme güvenlik yapısı

MADDE 16 - (1) Sivil havacılık işletmeleri tarafından etkin bir güvenlik teşkilatı, GSYY liderliğinde uygun nitelikte, yeterli sayıda personel ve teçhizat ile tesis edilir. Bu güvenlik teşkilatı, işletme faaliyetlerinin uluslararası ve ulusal sivil havacılık güvenliği mevzuatı usullerine uygun biçimde yürütülmesini sağlamakla görevlidir.

Güvenlik hizmeti satın alınması

MADDE 17 - (1) İşletmeler, yetkili otoritenin onayladığı kuruluşlardan aşağıda belirtilen güvenlik hizmetini/hizmetlerini alabilir.

a) Yolcu ile kabin ve uçakaltı bagaj taraması,

b) Kargo taraması,

c) Patlayıcı Tespit Sistemi (EDS),

ç) Uçak gözetim denetimi,

d) Çevre güvenliği/bina güvenliği,

- e) Yolcu mülakatı/doküman kontrolü,
- f) Refakat/koruma,
- g) Köpek kullanımı,
- ğ) Terminal ile uçak arasında silah ve mermi/fişek taşınması.

(2) Havacılık işletmesinin 7/10/2004 tarih ve 5188 sayılı Kanuna göre güvenlik hizmeti satın alması durumunda işletme, müstakil bir GSYY görevlendirir. Alt yüklenici tarafından sağlanan hizmetlerde sorumluluk her zaman işletmede olup GSYY, alınan güvenlik hizmetinin uygunluğundan ve koordinasyonunu sağlamaktan sorumludur. Ayrıca, işletme ile alt yüklenici arasında, güvenlik ile ilgili hizmetleri ve uygulamaları açıkça ifade eden yazılı bir sözleşme bulunmalıdır.

(3) Havacılık işletmesi, güvenlik hizmetlerinin bir kısmını veya tamamını 7/10/2004 tarih ve 5188 sayılı Kanuna göre hizmet veren bir özel güvenlik kuruluşundan alıyorsa, idari, eğitim, denetim ve program ile hareket görevleri bu özel güvenlik hizmeti veren kuruluş tarafından yapılabilir. Ancak sorumluluk işletmenin görevlendirdiği GSYY'ye aittir.

(4) Havacılık işletmesi ile hizmet aldığı özel güvenlik işletmesi aynı kuruluş bünyesinde ise havacılık işletmesi GSYY olarak, gerek kendi işletmesinden gerekse özel güvenlik işletmesinden bir yetkiliyi atayabilir. Ayrıca, aynı işletme bünyesinde bulunan havacılık işletmelerinde ana işletmede GSYY bulunması, tüm işletme sorumluluğunun kendisinde olması kaydıyla yeterlidir.

Güvenlik personeli seçimi

MADDE 18 - (1) Havacılık işletmesi, kendi güvenlik yapısını kuracaksa veya hizmet satın alacaksa, güvenlik personeli seçiminde, işletmenin belirlediği kriterlerin yanında, görevle ilgili ulusal ve uluslararası standartları göz önünde bulundurarak, yeterlilik testleri ve mülakat gibi yöntemlerle personel seçiminin yapılmasını/yaptırılmasını sağlar.

Temsilciliği bulunan işletmeler

MADDE 19 - (1) Temsilciliği, istasyonu veya şubesi bulunan işletmeler, temsilciliklerde merkezdeki GSYY ile yakın koordinasyon içinde bulunan, havacılık güvenliğinden sorumlu müstakil bir yönetici personel görevlendirebilecekleri gibi, SHT-17.2'ye göre en az sivil havacılık güvenliği bilinci eğitimi (Modül 1) ve temel sivil havacılık güvenliği eğitimi (Modül 2)'yi içeren bir kurs ve opsiyonel olarak işletmenin faaliyet alanıyla ilgili güvenlik eğitimi almış en az 1 yıl havacılık sektöründe tecrübesi bulunan personelden birini güvenlikten sorumlu yönetici olarak temsilciliklerde görevlendirir.

Güvenlik yapılanmasında birimler

MADDE 20 - (1) İşletmelerin güvenlik yönetimlerinde aşağıdaki görevleri yapacak birim veya birimler bulunur. Birimler görevleri aksatmayacak şekilde birleştirilebilir veya bu görevler, görevleri arasında yer alması şartıyla farklı birimlerin sorumluluğuna verilebilir. Bu yapı organizasyon şemasında yer alır.

a) Güvenlikten sorumlu yetkili yöneticilik görevi: İşletmenin havacılık güvenliği ile ilgili sorumluluğa sahip yöneticisidir.

b) İdari görevler: Güvenlik yönetimi ile ilgili yapılacak tüm genel yazışmalar ve kayıtların tutulması ile idari işlerin yürütülmesidir.

c) Eğitim görevleri: Temel olarak güvenlik görevlilerinin SHT-17.2 çerçevesinde eğitim alınmasının sağlanması ve işletme çalışanlarının güvenlik anlayışının geliştirilmesine yönelik programlar hazırlanıp uygulanması ile eğitim tarihi, süresi, katılanlar, kayıtlar ve ilgili diğer faaliyetlerin planlanıp yürütülmesidir.

ç) Plan, program ve denetleme görevleri: İşletmenin güvenlik planı ile MSHGP’de öngörülen diğer planların hazırlanması ve bu planların güncel tutulmasıdır. Bulunulan bölgede veya meydana işletmenin faaliyetlerine yönelik risk ve tehdit değerlendirmesinin yapılması, planların bu bulgulara göre revize edilmesi ayrıca uygulamaların periyodik olarak denetlenerek eksikliklerin tespit edip bu eksikliklerin giderilmesi için yeni önlem ve uygulamaların geliştirilmesidir.

d) Harekât görevleri: Güvenlik faaliyetlerini yeterli sayıda güvenlik personeli istihdam edilerek veya hizmet alımı yöntemiyle yürütülmesidir.

Havayolu işletmeleri ve genel havacılık işletmeleri

MADDE 21 - (1) Tarifeli seferle yolcu taşıyan havayolu işletmeleri, yük/kargo taşımacılığı yapan havayolu işletmeleri ve tarifersiz seferle yolcu taşıyan havayolu işletmeleri GSYY idaresinde bir güvenlik yönetimi kurar. Ayrıca, ihtiyaç duyulması halinde güvenlikten sorumlu yetkili yöneticiye bir yardımcı görevlendirilir. Yardımcı tam zamanlı veya yarı zamanlı olabilir. Güvenlik yönetimi, bu Talimatın 20 nci maddesinde belirtilen görevleri yerine getirecek yapılanmayı kurar. Bu işletmelerde GSYY sorumlu yönetici olarak görev yapar. Bu konuda denetlemeler, operasyon denetimi ve/veya havacılık güvenliği denetimleri çerçevesinde gerçekleştirilebilir.

(2) Hava taksi, genel havacılık, amatör havacılık ve sportif havacılık işletmeleri, müstakil veya mevcut idari personelden birini GSYY olarak görevlendirilebilir. GSYY, yeterli sayıda personel ile bu Talimatın 20 nci maddesinde belirtilen görevleri yürütür.

(3) GSYY’ye yardımcı atanması halinde isteğe bağlı olarak yetkili otoriteye onaylatılır. Bu durumda bu Talimatın 13 üncü maddesinde belirtilen şartlar sağlanmalıdır.

Havaalanı ve terminal işletmeleri

MADDE 22 - (1) Havaalanı işletmeleri, işletme merkezinde GSY Y idaresinde bir güvenlik yönetimi kurar. Gerek duyulması halinde, GSY Y'ye bir yardımcı görevlendirilir. Güvenlik yönetimi bu Talimatın 20 nci maddesinde belirtilen görevleri yerine getirir. İşleticiye ait birden fazla havaalanı varsa, her havaalanında bir güvenlik yöneticisi görevlendirilir. Bu güvenlik yöneticisi, bu Talimatın 20 nci maddesinde belirtilen görevleri yeterli sayıda personel ile yürütür.

(2) Terminal işletmeleri GSY Y idaresinde bir güvenlik yönetimi kurar. GSY Y, bu Talimatın 20 nci maddesinde belirtilen görevleri yeterli sayıda personel ile yürütür.

Yer hizmetleri ve ikram kuruluşları

MADDE 23 - (1) Yer hizmetleri ve ikram kuruluşları, kuruluşların merkezinde GSY Y idaresinde bir güvenlik yönetimi kurar. Gerek duyulması halinde, güvenlikten sorumlu yetkili yöneticiye bir yardımcı görevlendirilir. Güvenlik yönetimi, bu Talimatın 20 nci maddesinde belirtilen görevleri yeterli sayıda personel ile yürütür.

Yetkili kargo acenteleri ve antrepolar

MADDE 24 - (1) Merkez ve en az 3 şubesi olan yetkili kargo acentaları, GSY Y idaresinde kuruluş merkezinde bir güvenlik yönetimi kurar. Gerekirse güvenlikten sorumlu yetkili yöneticiye bir yardımcı görevlendirilir. GSY Y bu Talimatın 20 nci maddesinde belirtilen görevleri yeterli sayıda personel ile yürütür.

(2) Merkez ve en fazla 2 şubesi olan yetkili kargo acenteleri, müstakil olarak veya mevcut idari personelden birini GSY Y olarak görevlendirir. GSY Y, bu Talimatın 20 nci maddesinde belirtilen birimlerin görevini yeterli sayıda personel ile yürütür.

(3) Havayoluyla taşınacak kargo/kurye/posta/paket/hızlı gönderi gibi materyallerin depolama, geçiş ve elleçleme gibi işlemlerinin yapıldığı işletmelerden, merkez ve birden fazla şube/temsilciliği olanlar, GSY Y idaresinde işletme merkezinde bir güvenlik yönetimi kurar ve şubelerde/temsilciliklerde güvenlikten sorumlu bir yönetici görevlendirir. Sadece bir merkezi bulunan ve başka bir şubesi/temsilciliği bulunmayan işletmeler de GSY Y atar ve bu Talimatın 20 nci maddesinde belirtilen birimlerin görevini yeterli sayıda personel ile yürütür.

Onaylı bakım kuruluşları

MADDE 25 - (1) Onaylı teknik bakım kuruluşları ile hangar işletmeleri, müstakil olarak veya mevcut idari personelden birini GSY Y olarak görevlendirebilir. GSY Y, bu Talimatın 20 nci maddesinde belirtilen birimlerin görevlerini yeterli sayıda personel ile yürütür.

Yetkili havaalanı tedarikçileri

MADDE 26 - (1) Yetkili havaalanı tedarikçileri sadece bir havaalanında faaliyet gösteriyor ise bir GSYY görevlendirilir. GSYY, müstakil veya mevcut personelden biri olabilir ve bu Talimatın 20 nci maddesinde belirtilen görevleri yürütür.

(2) Faaliyette bulunulan birden fazla havaalanı olması durumunda ise merkezde müstakil bir GSYY bulundurulur. Diğer havaalanlarında ise bir personel GSYY ile iletişimde olmak ve havacılık güvenliği konularını takip etmek üzere görevlendirilir.

Hava trafik yönetimi (ATM) kuruluşları

MADDE 27 - (1) Hava trafik yönetimi kuruluşları/işletmeleri, müstakil olarak veya mevcut idari personelden birini GSYY olarak görevlendirebilir. GSYY, bu Talimatın 20 nci maddesinde belirtilen birimlerin görevini yeterli sayıda personel ile yürütür.

(2) Faaliyette bulunulan birden fazla havaalanı olması durumunda merkezde müstakil bir GSYY bulundurulur. Diğer havaalanlarında ise bir personel GSYY ile iletişimde olmak ve havacılık güvenliği konularını takip etmek üzere görevlendirilir.

(3) Hava trafik yönetimi kuruluşları/işletmelerinde görevlendirilen GSYY ilave olarak MSHGP ve ECAC Doc30 Bölüm II Güvenlikte yer alan siber tehditler konusunu da takip etmekten ve koordinasyonunu sağlamaktan sorumludur.

Özel güvenlik hizmeti veren işletmeler

MADDE 28 - (1) Havacılık faaliyetlerinde bulunan işletmelere, havacılık güvenliği alanında MSHGP standartlarının sağlanması konusunda hizmet veren özel güvenlik işletmeleri, merkezde bir GSYY atar. GSYY, bu Talimatın 20 nci maddesinde belirtilen görevleri, havacılık işletmesinin koordinesinde ve sorumluluğunda yeterli sayıda personel ile yürütür.

(2) 7/10/2004 tarih ve 5188 sayılı Kanun çerçevesinde kendi bünyesinde özel güvenlik teşkilatına sahip olan ve havacılık güvenliği alanında faaliyet gösteren işletmeler de bu Talimatta yer alan yapılanmayı kurmak ve belirtilen gereklilikleri yerine getirmekle sorumludurlar. Ancak, tüm işletme faaliyetlerinin güvenliğinden sorumlu bir başka yapı varsa güvenlik organizasyonu kurmasına gerek yoktur.

Güvenlik planının hazırlanması ve onayı

MADDE 29 - (1) Her havacılık işletmesi, işletme güvenlik planını/programını/el kitabını hazırlayarak yetkili otoriteye onaylatır; ayrıca faaliyette bulunulan her havaalanı için ayrı bir güvenlik planı hazırlayarak havaalanı otoritesine onaylatır.

(2) İşletme güvenlik planı/programı/el kitabı aşağıda belirtilen gereklilikleri içermelidir:

- a) Yıllık denetleme planı,
- b) Denetim prosedürleri,
- c) Raporlama prosedürleri,
- ç) Takip ve düzeltici faaliyet prosedürleri,
- d) Kayıt sistemi,
- e) Eğitim planı,
- f) Dokümantasyon,
- g) Organizasyon ve iletişim,
- ğ) İşletme faaliyetleri,
- h) Acil durum yönetimi,
- ı) MSHGP ve uluslararası standartları içeren uygulamalar.

İşletme içi güvenlik denetimi ve denetçiler

MADDE 30 - (1) Güvenlik denetimi, prosedürlerin ve kuralların, uygulamada istenen standarda ulaşip ulaşmadığının doğrulanması için belirli bir olay veya faaliyet veya doküman incelenerek denetçiler tarafından gerçekleştirilir. Bir denetim, yayınlanmış prosedürlerde belirtilen yöntemle uygulamadaki yöntemin sistematik ve bağımsız olarak karşılaştırılmasıdır.

(2) İşletme içi denetimler GSYY koordinatörlüğünde gerçekleştirilir ve aşağıda belirtilen süreçleri kapsar:

- a) Denetimin içeriğinin duyurulması;
- b) Planlama ve hazırlık,
- c) Kanıtların toplanması ve kaydedilmesi,
- ç) Kanıtların analizi ve raporlanması.

(3) Etkili bir denetimde aşağıdaki teknikler uygulanmalıdır:

- a) Uygulamaların yerinde gözlemi,
- b) Mülakat,
- c) Doküman ve kayıt incelemesi.

(4) İşletme içi güvenlik denetçileri denetim konusunda eğitimi olan aşağıdaki personel arasından seçilir:

- a) Güvenlik yöneticisi,
- b) Güvenlik personeli,

- c) Konusunda uzman personel,
- ç) Havacılık güvenliği bilgisine sahip kalite sistemi personeli.

(5) Denetimin unsurları aşağıda belirtilenleri içermelidir:

- a) Güvenlik denetim ve incelemelerinin düzenlenmesi ve bilgilendirme yapılması,
- b) Raporda yer alan bulgulara çözüm tavsiye edilmesi,

c) Eylem planı hazırlanarak, belirlenmiş zaman hedeflerine göre çözüm uygulamalarının takip edilmesi ve yönetime rapor edilmesi,

- ç) Güvenlikte sürekliliğin sağlanması.

(6) Denetim planlaması: İşletme yıllık bir denetim programı yapmalıdır. İyi planlanmış bir denetim programı tüm alanların periyodik olarak gözden geçirilmesini kapsamalıdır. Program esnek olmalı ve plansız denetimlerin yapılabilmesine izin vermelidir. Ayrıca işletme, denetim programını belirlerken, yönetim, organizasyon, operasyon ya da teknolojik değişiklikleri ve mevzuatta olan değişiklikleri de göz önüne almalıdır. Bir sonraki yılın denetim planı en geç içinde bulunulan yılın 31 Aralık tarihine kadar yapılmalı ve yönetim tarafından onaylanmalıdır.

(7) Düzeltici faaliyet: Güvenlik sisteminde, denetimin amacı, öncelikli olarak güvenlik sisteminin etkinliğini araştırmak ve sorgulamaktır, bunun yanında, tanımlanan politika, operasyon ve eğitim sistemin sürekliliğini sağlayarak uyum içinde olmalarını sağlamaktır. Bu nedenle denetim faaliyetlerinin sonucu olarak tespit edilen uygunsuzluklar, GSYH tarafından bağlı bulunduğu yöneticiye iletilmelidir. Uygunsuzlukların nedenleri belirlenmeli, gerekli araştırmalar yapılmalı ve uygun düzeltici faaliyetler planlanmalıdır.

(8) Kayıtlar: Güvenlik programının sonuçlarını belgeleyen kayıtlar, doğru ve eksiksiz bilgi ve belge olarak işletme tarafından ve kolayca erişilebilir bir şekilde saklanmalıdır. Aşağıdaki kayıtlar gerçekleştiği tarihten itibaren 3 yıllık bir zaman dilimi süresince muhafaza edilmelidir. Aşağıdaki kayıtlar gerektiğinde yetkili otorite denetçileri tarafından da incelenebilir:

- a) Denetim programları/raporları,
- b) Bulgulara yapılan işlemler/eylem planları,
- c) Düzeltici faaliyet raporları/takip denetimleri.

(9) Bulgunun giderilmesi için düzeltici faaliyetler kapsamında hedef tarihleri de içeren bir eylem planı hazırlanır.

(10) Eylem planına uyulduğunu, düzeltici faaliyetlerin uygulandığını ve bunların etkili olduğunu görmek için takip denetimleri yapılır.

(11) İç denetimde hazırlanan tüm raporların genel bir özeti hazırlanarak yıllık olarak SHGM'ye gönderilir.

İletişim

MADDE 31 - (1) Sivil havacılık işletmeleri tarafından güvenlik yapılanmasının kadrosu, birim veya bölüm başkanlarının tüm iletişim bilgileri yetkili otoriteye bildirilir. Bu bilgilerde değişiklik olması durumunda değişiklik tarihinden itibaren 15 gün içerisinde güncelleme yapılır.

Küçük işletmeler

MADDE 32 - (1) Havacılık güvenliği sisteminin kurulması ve dokümante edilmesi ile güvenlik yöneticisi görevlendirilmesi gerekliliği tüm işletmeler için geçerlidir. Bu Talimatta yer almayan işletmeler; uluslararası ve ulusal mevzuatta yer alan tüm gereklilikleri ve ayrıca havaalanı otoritesinin belirlediği sorumlulukları yerine getirmek üzere bir güvenlik sistemi geliştirir ve GSYY görevlendirir. Bu yapılanmanın yeterliliği konusundaki değerlendirmeyi yetkili otorite yapar.

GSYY'nin birden fazla işletmede görev yapması

MADDE 33 - (1) Onaylanmış GSYY, bu Talimatta yer alan istisnalar dışında birden fazla işletmede aynı veya farklı görevlerde bulunamaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM **Sorumluluklar, Yaptırımlar ve Son Hükümler**

Sorumluluk

MADDE 34 - (1) Güvenlik hizmetinin kendi bünyesinde ilgili yasalara uygun bir şekilde oluşturulmuş personelle sağlanması veya mevzuata uygun olarak ruhsatlandırılmış güvenlik hizmeti veren şirketlerinden temin edilmesi durumunda; bu Talimatta belirtilen sorumlulukların yerine getirilmesinden işletmecisi sorumludur.

İdari ve cezai yaptırımlar

MADDE 35 - (1) Bu Talimatta belirtilen kurallara uyulmaması halinde;

a) SHGM tarafından yapılan denetlemeler sonucunda uygunsuzluk tespit edilmesi durumunda, bu eksikliklerin giderilmesine yönelik havacılık işletmesi tarafından 15 gün içerisinde bir eylem planı hazırlanarak SHGM'ye onaylatılmak üzere gönderilir. Eylem planına uygunluk SHGM tarafından denetlenir. Uygunsuzluğun devamı halinde 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanununun 143 üncü maddesi ve SHY-İPC Yönetmeliği uyarınca cezai işlem uygulanır.

b) Güvenliği ciddi bir şekilde etkileyen uygunsuzluk tespit edildiğinde veya verilen süre sonunda uygunsuzluğun devamı halinde hiçbir bildirimde bulunulmadan işletcinin operasyonu

veya uçuşu veya faaliyeti durdurulur.

c) İşletmelerin yönetiminden sorumlu genel müdür ve/veya GSYY, SHGM tarafından kusurlu görülürse yazılı olarak ihtar edilir. Kusurun devamı ve/veya Talimat hükümlerine aykırı hususların tekrarı halinde ilgili yöneticilerin yetkileri, tespit edilen kusur derecesine göre belli bir süreliğine askıya alınabilir veya tamamen iptal edilir.

Geçici hükümler

GEÇİCİ MADDE 1 - (1) 28/12/2010 tarihli SHT-17.3 Talimatında olmayan ancak bu Talimatta yer alan onaylı bakım kuruluşları, yetkili havaalanı tedarikçileri, hava trafik yönetim kuruluşları ve özel güvenlik hizmeti veren kuruluşlar, bu Talimatın gerekliliklerini yürürlük tarihinden itibaren 6 ay içerisinde tamamlar.

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 36 - (1) Bu Talimatın yürürlüğe girmesi ile birlikte, 28/12/2010 tarihli Havacılık İşletmeleri Güvenlik Yönetimi ve Organizasyonu Talimatı yürürlükten kalkar.

Yürürlük

MADDE 37 - (1) Bu Talimat yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 38 - (1) Bu Talimat hükümlerini Sivil Havacılık Genel Müdürü yürütür.

GSYY İÇİN GEREKLİ EĞİTİMLER

a- Havayolu İşletmeleri:

- 1) Havacılık Güvenlik Yönetimi Eğitimi/Havaalanı Güvenlik Operasyonu Eğitimi
- 2) Havayolu Güvenliği Eğitimi-Havaaracı, Kokpit ve Kabin Güvenliği Eğitimi
- 3) Denetçi/Havacılık Güvenliği Kalite Kontrol Sistemi Eğitimi (Opsiyonel)
- 4) Kargo Güvenliği Eğitimi
- 5) Tehlikeli Maddeler Eğitimi (Kategori 12)

b- Hava Kargo Acentaları/Antrepoları:

- 1) Temel Sivil Havacılık Güvenliği Eğitimi
- 2) Havacılık Güvenlik Yönetimi Eğitimi (Opsiyonel)
- 3) Kargo Güvenliği Eğitimi
- 4) Tehlikeli Maddeler Eğitimi-DGR (Kategori 12'yi kapsayan)

c- Güvenlik Hizmeti Veren Kuruluşlar:

- 1) Havacılık Güvenlik Yönetimi Eğitimi/ Havaalanı Güvenlik Operasyonu Eğitimi
- 2) Uçak Özel Güvenlik Hizmet ve Denetimi Kursu (Bu hizmeti verenler için zorunlu)
- 3) Denetçi/Havacılık Güvenliği Kalite Kontrol Sistemi Eğitimi (Opsiyonel)

ç- Yer hizmetleri/İkram Kuruluşları:

- 1) Havacılık Güvenlik Yönetimi Eğitimi
- 2) İkram Güvenliği Eğitimi (İkram GSYY)
- 3) Yer Hizmetleri Güvenliği Eğitimi (Yer hizmeti GSYY)
- 4) Uçak Temizlik Güvenliği Eğitimi (Yer hizmeti GSYY)
- 5) Denetçi/Havacılık Güvenliği Kalite Kontrol Sistemi Eğitimi (Opsiyonel)

d- Havaalanı/Terminal/Onaylı Bakım Kuruluşları İşletmeleri:

- 1) Havacılık Güvenlik Yönetimi Eğitimi/Havaalanı Güvenlik Operasyonu Eğitimi
- 2) Denetçi/Havacılık Güvenliği Kalite Kontrol Sistemi Eğitimi (Opsiyonel)

e- Havataksi/Amatör/Sportif havacılık işletmeleri:

- 1) Temel Sivil Havacılık Güvenliği Eğitimi
- 2) Havacılık Güvenlik Yönetimi Eğitimi (Opsiyonel)

f- Yetkili Havaalanı Tedarikçileri

- 1) Temel Sivil Havacılık Güvenliği Eğitimi
- 2) Sürücü Güvenliği Eğitimi (SHT-17.2 Modül 12 içeriği)

g- ATM Kuruluşları

- 1) Temel Sivil Havacılık Güvenliği Eğitimi
- 2) ATM Güvenliği (SHT17.2 Modül 15 içeriği)

ğ-Özel Güvenlik Kuruluşları

- 1) Kontrol Noktası Güvenlik Uygulamaları Eğitimi
- 2) Havacılık Güvenlik Yönetimi Eğitimi (Opsiyonel)
- 3) Patlayıcı Tespit Sistemi EDS Eğitimi (Bu hizmet veriliyorsa)
- 4) Tehlikeli Maddeler Eğitimi (Kategori 12)